IGLO: První setkání pracovní skupiny IGLO Digital

Datum:	24.10.2025
Místo konání akce:	Rue du Trône 98, Brusel
Zapsal/a:	Monika Čechmanová, junior konzultantka pro výzkum a Lucie Tesařová, junior konzultantka pro výzkum

Dne 24. října 2025 se konalo první setkání nové pracovní skupiny IGLO Digital. Nejprve byla představena v obsáhlé prezentaci digitální agenda Evropské unie a navazující politiky a programy, a dále byla navržena témata pro další setkání pracovní skupiny.

Digitální politika v EU

- digitální agendu má pod sebou primárně DG CNECT

Digitální agenda v rámci priorit Evropské komise na období 2024–2029

- hlavní eurokomisařka pro digitální agendu je Henna Virkkunen, sdílí ji ale dále s dalšími eurokomisaři (například s Ekaterinou Zaharievou)
- jedním z hlavních priorit je konkurenceschopnost, v rámci které byl vydán Kompas konkurenceschopnosti
- kompas je vodítkem pro Komisi a staví na 3 pilířích:
    - Odstranění inovační mezery
    - Propojení dekarbonizace a konkurenceschopnosti
    - Snížení závislostí a zvýšení bezpečnosti
- součástí zvýšení konkurenceschopnosti je digitální transformace, vodítkem pro ni je Digitální dekáda s konkrétními cíli do roku 2030:
    1. Dovednosti (zvýšení digitálních dovedností a zvýšení počtu specialistů v IKT, včetně rovnosti pohlaví
    2. Digitální transformace podniků (zavádění technologií, zdvojnásobení počtu „unicornů“)
    3. Zabezpečená a udržitelná digitální infrastruktura (konektivita, špičkové polovodiče, data cloudy, výpočetní technika)
    4. Digitalizace veřejných služeb (100% online veřejné služby, elektronizace zdravotnictví a digitální identita pro 100 % občanů)

Politický program Digitální dekáda 2030 obsahuje roční cyklus spolupráce, jehož účelem je pomoct splnit společné cíle a úkoly. Tento rámec je založen na každoročním mechanismu spolupráce, do něhož je zapojena Komise a členské státy.

Mechanismus spolupráce tvoří:

- strukturovaný, transparentní a společný monitorovací systém, který bude vycházet z indexu digitální ekonomiky a společnosti (DESI), a který bude měřit pokrok v plnění jednotlivých cílů pro rok 2030
- každoroční zpráva, ve které Komise vyhodnocuje pokrok a doporučuje další opatření. Třetí výroční zpráva o stavu digitální dekády byla přijata v červnu 2025.
- každé dva roky přizpůsobované strategické plány pro digitální dekádu, v nichž každý členský stát uvede přijatá nebo naplánovaná opatření na podporu cílů 2030
- mechanismus na podporu realizace projektů zahrnujících více zemí, Konsorcium evropské digitální infrastruktury

Program Digitální Evropa

- financování zaměřené na zavádění digitálních technologií do podniků, občanů a orgánů veřejné správy
- rozpočet více než 8,1 miliardy eur na oblasti: polovodičů, zavádění a nejlepší využití digitálních kapacit a interoperability, pokročilých digitálních dovedností, vysokovýkonných výpočtů (HPC), umělé inteligence (AI), kybernetické bezpečnosti a důvěry
- program Digitální Evropa je přizpůsoben tak, aby vyplnil mezeru mezi výzkumem v oblasti digitálních technologií a jejich zaváděním, a aby přinesl výsledky výzkumu na trh ve prospěch evropských občanů a podniků, zejména malých a středních podniků
- hlavním kritériem je relevance, ne excelence (jako je tomu například u Horizontu Evropa)
- DIGITAL neřeší problémy izolovaně - doplňuje financování dostupné prostřednictvím jiných programů EU, například programu Horizont Evropa (pro výzkum a inovace) a Nástroje pro propojení Evropy (pro digitální infrastrukturu), Nástroje pro oživení a odolnost a strukturálních fondů
- spolu s dalšími programy je Digitální Evropa také součástí iniciativy Platformy strategických technologií pro Evropu (STEP), jejímž cílem je zvýšit konkurenceschopnost průmyslu EU a posílit evropskou suverenitu zaměřením se na vývoj a výrobu kritických technologií
- řada projektů financovaných z tohoto programu je příjemcem pečeti STEP, což je značka kvality, která usnadňuje přístup k dalším finančním prostředkům EU

AI továrny

- továrny na umělou inteligenci jsou dynamické ekosystémy, které podporují inovace, spolupráci a rozvoj v oblasti umělé inteligence, do roku 2026 se očekává alespoň 15 továren a tzn. antén, které mají být spojené se superpočítači v těchto továrnách
- sdružují výpočetní výkon, data a talenty za účelem vytváření špičkových modelů a aplikací umělé inteligence
- podporují spolupráci v celé Evropě a propojují superpočítačová centra, univerzity, malé a střední podniky, průmysl a finanční subjekty
- továrny na umělou inteligenci slouží jako centra pro pokrok v aplikacích umělé inteligence v různých odvětvích, jako je zdravotnictví, výroba, klima, finance, vesmír a další
- zřízení těchto továren je strategickou prioritou díky balíčku inovací umělé inteligence z roku 2024 a investice do těchto ekosystémů posiluje akční plán pro kontinent s umělou inteligencí
- společný podnik EuroHPC poskytuje přístup k výpočetnímu času a podpůrným službám, které nabízejí továrny EuroHPC na AI
- AI továrny jsou otevřeny evropským uživatelům z různých odvětví, včetně průmyslu, výzkumu, akademické obce a veřejných orgánů
- gigatovárny AI jsou rozsáhlá zařízení určená k vývoji a trénování modelů AI nové generace, které obsahují biliony parametrů
- ČR je zapojená do AI továren jako CZAI sídlící v Ostravě

EVROPSKÁ UNIE
PODPOŘENO PROJEKTEM MŠMT MS2102

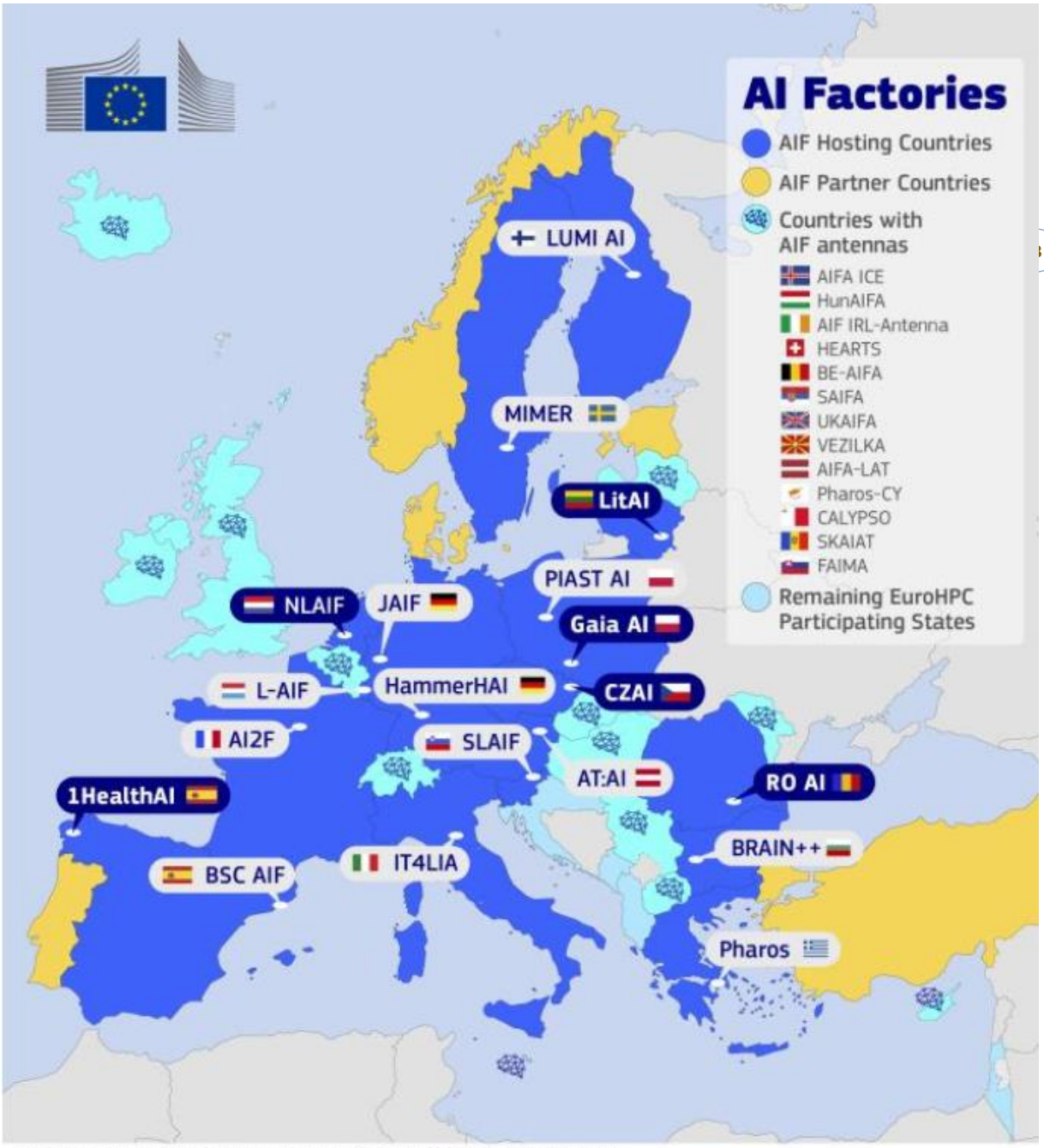

-

EDIC

- [Konsorcium evropské digitální infrastruktury]
- nástroj, který slouží ČS v rámci Digitální dekády 2030 pro urychlení a zjednodušení vytváření a provádění projektů
- každý EDIC je právnickou osobou zřízenou rozhodnutím Komise na základě žádosti nejméně tří členských států a schválení Komisí

EVROPSKÁ UNIE
PODPOŘENO PROJEKTEM MŠMT MS2102

EuroHPC JU

- Evropský společný podnik pro vysoce výkonnou výpočetní techniku
- jeho funkce je rozvoj ekosystému světové třídy sdílením zdrojů EU, evropských zemí a soukromých partnerů
- výsledkem by mělo být posílení špičkové vědy a průmyslu, podpora digitální transformace hospodářství a zajištění technologické suverenity kontinentu

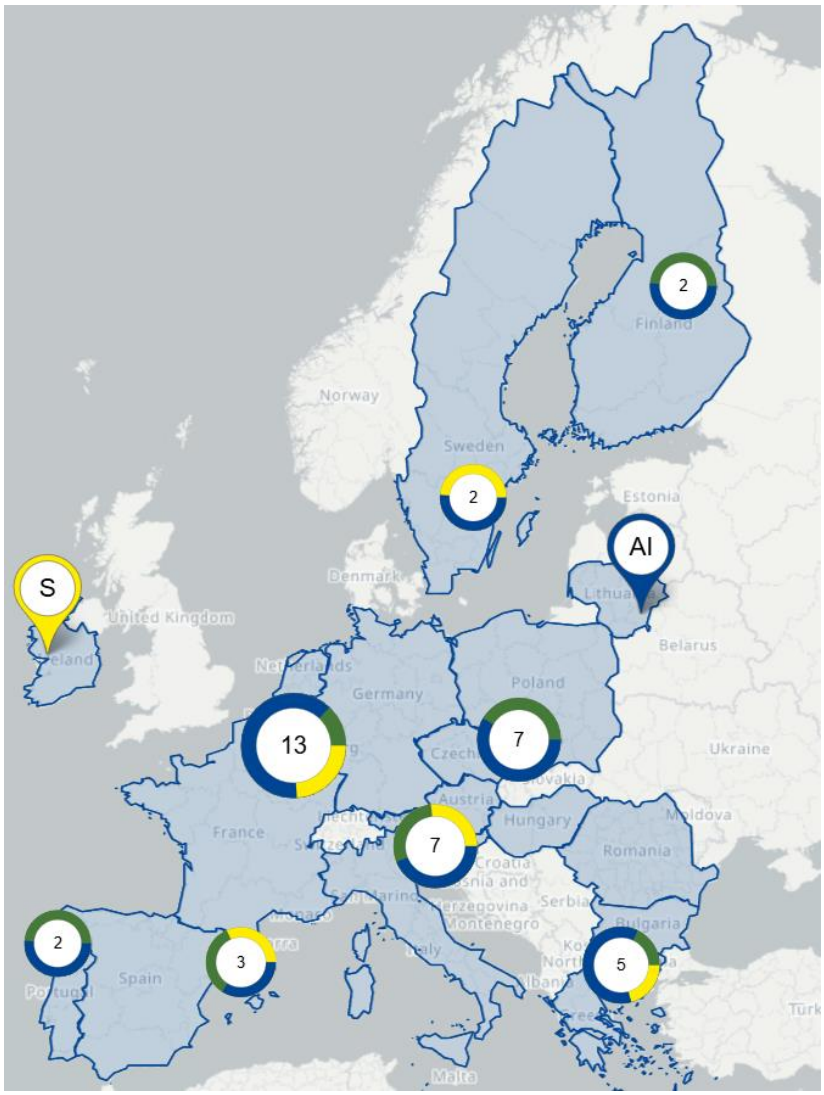

- ČR je zapojená v rámci IT4Innovations

EU a data

- data jsou základním zdrojem hospodářského růstu, konkurenceschopnosti, inovací, tvorby pracovních míst a společenského pokroku obecně
- Evropská strategie pro data z roku 2020 se zaměřuje na etický vývoj technologií a obranu prosazování evropských hodnot a práv v digitálním světě
    - cílem je vytvořit jednotný trh s daty, který zajistí globální konkurenceschopnost a svrchovanost Evropy v oblasti dat
- Evropský akt o správě dat (DGA) má usnadnit sdílení a opětovné využití dat, zejména z veřejného sektoru a průmyslových dat a zajistit jejich bezpečné a spravedlivé používání

EVROPSKÁ UNIE
PODPOŘENO PROJEKTEM MŠMT MS2102

- Evropský akt o datech má naopak za cíl vytvořit spravedlivé podmínky pro přístup k datům a jejich sdílení, což má vést k podpoře inovací v digitální ekonomice EU
    - mezi klíčové aspekty patří větší kontrola nad daty pro uživatele, spravedlivé smluvní podmínky, snazší přechod mezi poskytovateli cloudových služeb, nebo aplikací a umožnění přístupu veřejného sektoru k datům
- Strategie datové unie, která vychází z Evropské strategie pro data z roku 2020, má rozšířit využívání a dostupnost dat pro AI pomocí opatření, která evropským podnikům zaručí přístup k vysoce kvalitním rozsáhlým datům
    - strategie má dále nastínit, jak vytvořit jednodušší a soudržnější právní rámec pro sdílení údajů na základě stávajících pravidel
    - jejím cílem je posílit globální postavení EU
- Společné evropské datové prostory zpřístupní data a zajistí jejich přístup pro opakované použití
    - budují se v rámci Evropské strategie pro data z roku 2020 pro vytvoření těchto prostorů ve strategických oblastech: zdravotnictví, zemědělství, výroba, energetika, mobilita, finance, veřejná správa, dovednosti, evropský cloud pro otevřenou vědu a Zelená dohoda pro Evropu

AI

- cílem EU je vybudovat důvěryhodnou AI, která staví lidi na první místo
- AI a její rychlý vývoj může nabídnout řadu využití, kromě toho, kde působí již dnes, jde například o prevence nemocí, předvídání kybernetických hrozeb a další
- v roce 2024 zřízen Evropský úřad pro umělou inteligenci
- akt o umělé inteligenci je prvním komplexním nařízením o AI na světě
    - AI by dle aktu měla být důvěryhodná a zaručovat ochranu základních lidských práv
    - cílem je vytvořit harmonizovaný vnitřní trh, podpořit zavádění AI a vytvořit příznivé prostředí pro inovace a investice
- akční plán pro kontinent umělé inteligence má postavit EU do role lídra v oblasti AI
    - plán má posílit inovační schopnosti a přeměnit silné stránky EU na urychlovače AI, zkoumá využití nevyužitého potenciálu výzkumníků a průmyslu k utváření další fáze vývoje AI, což povede k hospodářskému růstu a posílení konkurenceschopnosti
- Strategie pro uplatňování umělé inteligence podporuje přijetí AI ve strategických odvětvích, čímž posiluje evropskou technologickou suverenitu
    - strategie vybízí společnosti z průmyslu i veřejného sektoru, aby přijaly užívání AI a navazující iniciativy (např. AI na prvním místě)
    - soustředí se na zavádění AI a podporuje evropská řešení nezbytná k plnění strategických cílů

Strategie AI ve vědě

- podpora vědcům při přijímání AI pro provádění jejich výzkumu
- má přispět k vedoucímu postavení Evropy v oblasti vědecké excelence
- v rámci strategie byl představen projekt RAISE (Zdroj pro vědu o umělé inteligenci v Evropě)
    - tento nový virtuální institut shromáždí základní zdroje pro rozvoj umělé inteligence a její uplatňování ve vědě.
    - jeho cílem je podnítit transformační vědecké průlomy, a to od zlepšení léčby rakoviny přes řešení environmentálních problémů až po přesnější předpovědi dopadů zemětřesení a dalších přírodních jevů.

EVROPSKÁ UNIE
PODPOŘENO PROJEKTEM MŠMT MS2102

- klíčovými prvky RAISE jsou: výpočetní výkon (umožní vyhrazený čas pro užití gigatováren AI), údaje, excelence a dovednost (RAISE přiláká do programu Choose Europe globální vědecké talenty a vysoce kvalifikované odborníky)
- momentálně zahájen první krok pilotního projektu RAISE, kterou je koordinační a podpůrná akce pro usnadněnou spolupráci v oblasti umělé inteligence ve vědě
- tato akce propojí umělou inteligenci ve vědecké komunitě v celé Evropě s cílem podpořit rozvoj RAISE s výzkumnými pracovníky a inovátory

Evropský akt o čipech

- posílí suverenitu a konkurenceschopnost Evropy v oblasti polovodičových technologií
- zaměřuje se na pět strategických cílů:
  - posílení vedoucího postavení v oblasti výzkumu a technologií
  - budování a posilování inovační schopností Evropy v oblasti navrhování, výroby a balení pokročilých čipů
  - zavedení odpovídajícího rámce pro zvýšení výroby do roku 2030
  - řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků a přilákání nových talentů
  - rozvíjení důkladného porozumění globálnímu dodavatelskému řetězci polovodičů

Diskuze se dále věnovala tématu digitální agendy v rámci budoucího rámového programu FP10 a Fondu konkurenceschopnosti, ve kterém hraje důležitou roli. Účastníci debatovali také o strategiích a programech vzhledem k simplifikaci, která je pro Evropskou komisi důležitým vodítkem a dále o gigatovárnách umělé inteligence.

Témata k diskuzi na dalších setkáních pracovní skupiny DIGITAL

- možný řečník z ECCC
- datové prostory
- strategie evropské digitální unie
- RAISE projekt
- kvantová strategie
- udržitelnost umělé inteligence